

TRIDENTINUM

TRENTON KIRKOLLISKOKOUKSEN
reformi- ja oppidekreetit
sekä kaanonit

Suomentanut Martti Voutilainen OP

KATOLINEN TIEDOTUSKESKUS 2016

Alun perin julkaistu vuonna 1984 sarjassa
Missiologian ja ekumeniikan seuran julkaisuja, 43.
Uusi, korjattu laitos julkaistu Luther-Agricola-seuran luvalla,
Katolinen tiedotuskeskus 2016.

© Copyright 2016 Katolinen tiedotuskeskus, Helsinki
Suomennos Martti Voutilainen OP
Painopaikka Hansaprint, Turenki 2016
ISBN 978-952-7153-13-0



KOLMASTOISTA ISTUNTO

DEKREETTI PYHÄSTÄ EUKARISTIAN SAKRAMENTISTA, JULKAISTU TRENTON KIRKOLLISKOKOUKSEN XIII:SSA (3.) ISTUNNOSSA PAAVI JULIUS III:N AIKANA LOKAKUUN 11. PÄIVÄNÄ 1551.

Pyhä, ekumeeninen ja yleinen Pyhässä Hengessä laillisesti koolle kutsuttu Trenton kirkolliskokous puheenjohtajinaan sama Apostolisen Istuimen legaatti ja samat nuntiukset, katsoo, että vaikka se Pyhän Hengen erityisesti ohjaamana ja johtamana on kokoonnutunut esittääkseen toden ja ikivanhan uskoa ja sakramentteja koskevan opin ja tuodakseen parantavan avun tilanteeseen, jossa kaikenlaiset harhaopit ja muut mitä suurimmat vaikeudet saattavat Jumalan kirkon surkeasti heittelehtimään ja aiheuttavat monia ja monenlaisia jakaantumisia, niin kirkolliskokous jo aivan alusta lähtien on pitänyt erityisenä tavoitteenaan kitkeä juurineen ne inhottavien erheiden ja skismojen rikkaruohot, jotka vihollinen näinä onnettomina aikoina on kylvänyt¹ pyhää Eukaristiaa koskevaan uskonoppiin, käytäntöön ja kulttiin, vaikka Vapahtajamme jätti tämän sakramentin kirkkoonsa kirkon ykseyden ja myös sen rakkauden symboliksi, jonka rakkauden hän halusi yhdistävän kristityt toisiinsa. Siispä tämä pyhä syno-

1 Vrt. Matt. 13:24-30.

di välittää edelleen sen kunnioitettavaa ja jumalallista Eukaristian sakramenttia koskevan terveen ja vilpittömän opin, jonka katolinen kirkko itsensä Herramme Jeesuksen Kristuksen ja hänen apostoliensa opettamana ja Pyhän Hengen päivästä päivään kaikkeen totuuteen johdattamana ja neuvomana² on säilyttänyt ja tulee aikojen loppuun asti säilyttämään, ja kieltää kaikkia kristittyjä tästä lähtien pyhän Eukaristian kohdalla uskomasta, opettamasta tai saarnaamasta muuta kuin mitä tässä dekreetissä on selitetty ja määritetty.

Luku 1. Herramme Jeesuksen Kristuksen todellisesta läsnäolosta kaikkein pyhimmissä Eukaristian sakramentissa.

Aluksi pyhä synodi opettaa sekä avoimesti ja yksinkertaisesti tunnustaa, että pyhän Eukaristian virvoittavassa sakramentissa Herramme Jeesus Kristus, tosi Jumala ja tosi ihminen on leivän ja viinin konsekraation jälkeen todesti, todellisesti ja substantiaalisesti näiden aisteilla havaittavien aineiden hahmon alla. Eikä ole mitään ristiriitaa sen välillä, että Vapahtajamme toisaalta luonnollisen olemisen muotonsa mukaan alati istuu taivaassa Isän oikealla puolella ja että hän siitä huolimatta toisaalta substanssinsa kautta on meille sakramentaalisesti läsnäoleva monissa muissa paikoissa. Ja vaikka me tuskin voimme sanoilla ilmaista tämän hänen läsnäolonsa olemisen muotoa, me kuitenkin uskon valaiseman ajattelun kautta voimme tajuta sen Jumalalle mahdolliseksi ja meidän on se horjumatta uskottava. Niinpä kaikki esi-isämme uskossa, jotka ovat eläneet Kristuksen oikeassa kirkossa ja jotka ovat selittäneet tätä pyhää sakramenttia, ovat avoimesti tunnustaneet, että Lunastajamme asetti viimeisellä aterialla tämän ihmeellisen sakramentin, kun hän siunattuaan leivän ja viinin taidokkain ja selkein sanoin todisti antavansa heille oman ruumiinsa ja oman verensä. Koska näillä pyhien evankelistojen

2 Vrt. Joh. 14:26, 16:13, Luuk. 12:12.

muistiinpanemilla ja pyhän Paavalin toistamilla sanoilla on se oma varsinainen ja mitä selkein merkityksensä, jonka mukaan isämme ovat ne ymmärtäneet, niin on mitä arvottominta häpäisyä eräiden riitaisien ja kieroutuneiden ihmisten taholta vääntää niitä keksittyihin ja kuviteltuihin merkityksiin, joiden kautta Kristuksen lihan ja veren totuus kielletään vastoin kirkon yleistä näkemystä. Kirkko, joka on *totuuden pylväs ja perustus*³, pitää inhoten näitä jumalattomien ihmisten sommittelemia selityksiä saatanallisina ja kiitollisin ja muistelevin mielin tunnustaa tätä Kristuksen mitä suurinta hyvää tekoa.

Luku 2. Tämän pyhän sakramentin asettamisen tarkoituksesta.

Ennen lähtöään tästä maailmasta Isän luo Vapahtajamme asetti tämän sakramentin, jossa hän ikäänkuin vuodatti ihmisiä kohtaan tuntemansa jumalallisen rakkauden aarteet säätäen *ihmeelisten tekojensa muiston*.⁴ Hän käski meitä sitä nauttiessamme viettämään hänen muistoaan⁵ ja julistamaan *Herran kuolemaa siihen asti kuin hän itse tulee tuomitsemaan maailmaa*.⁶ Kristus halusi meidän nauttivan tätä sakramenttia hengellisenä sielun ruokana, joka ravitsee eläviä hänen elämällään, joka sanoi: *Joka minua syö, se elää minun kauttan*⁷ ja myös vastalääkkeenä, jonka kautta vapaudumme päivittäisistä syyllisyyksistämme ja meidät varjellaan kuolemansynneistä. Hän halusi sen myös olevan meille panttina tulevasta kirkkaudestamme ja ainaisesta autuudestamme ja lisäksi symbolina hänen yhdestä ruumiistaan, jonka pää hän itse on⁸ ja johon hän halusi meidän olevan liitetyt jäsenik-

3 1. Tim. 3:15.

4 Ps. 111:4.

5 Vrt. Luuk. 22:19, 1. Kor. 11:24.

6 1. Kor. 11:26.

7 Joh. 6:58 (Vulgata).

8 Vrt. 1. Kor. 11:3, Ef. 5:23.

si mitä lujimmalla uskon, toivon ja rakkauden siteellä, niin että kaikki olisimme puheessa yksimieliset eikä keskuudessamme olisi riitaisuuksia.⁹

Luku 3. Pyhän Eukaristian ylemmydestä muihin sakramenteihin verrattuna

Yhteistä pyhälle Eukaristialle ja muille sakramenteille on se, että ne ovat jonkin pyhän asian symboleja ja näkymättömän armon näkyviä muotoja. Eukaristiassa on kuitenkin se ylevä ja erityinen piirre, että kun muissa sakramenteissa on pyhittävä voima vasta silloin, kun joku niitä käyttää, niin Eukaristiassa pyhyiden aikaansaaja itse on läsnä jo ennen käyttöä. Apostolit eivät nimittäin vielä olleet vastaanottaneet Eukaristiaa Herran kädestä¹⁰, kun hän itse sanoi sen, minkä hän antoi, olevan hänen ruumiinsa; ja Jumalan kirkossa on aina ollut tämä usko, että heti konsekraatiosanojen jälkeen Herran tosi ruumis ja hänen tosi verensä ovat olemassa leivän ja viinin hahmojen alla yhdessä hänen sielunsa ja jumaluutensa kanssa, niin että sanojen voimasta ruumis on leivän hahmon ja veri viinin hahmon alla, mutta samalla ruumis on myös viinin hahmon ja veri leivän hahmon ja sielu molempien hahmojen alla sen luonnollisen yhteyden ja toisiaan seuraamisen voimasta, jolla ylönousseen eikä enää kuolevan¹¹ Herramme Kristuksen osat yhdistyvät toisiinsa. Hänen jumaluutensa puolestaan on niihin liittyneenä sen ihmeteltävän hypostaattisen yhdistymisen kautta, jolla Kristuksen jumaluus yhdistyy hänen ruumiiseensa ja sieluunsa. Siksi onkin ehdottoman totta, että kumpikin hahmo ja molemmat yhdessä sisältävät yhtä paljon. Sillä kokonainen ja ehjä Kristus on leivän hahmossa ja tämän hahmon jokaisessa osasessa, hän on kokonaan myös viinin hahmossa ja sen jokaisessa osassa.

9 Vrt. 1. Kor. 1:10.

10 Vrt. Matt. 26:26, Mark. 14:22, Luuk. 22:19.

11 Vrt. Room. 6:9.

Luku 4. Transsubstantiaatiosta

Koska siis Vapahtajamme Kristus sanoi sen, minkä hän leivän hahmossa esiinkantoi, olevan todellisesti hänen ruumiinsa, niin Jumalan kirkko on aina ollut vakuuttunut ja tämä pyhä synodi nyt uudestaan julistaa, että leivän ja viinin konsekraation kautta leivän koko substanssi muuttuu Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumiin substanssiksi ja viinin koko substanssi hänen verensä substanssiksi. Tätä muuttumista pyhä katolinen kirkko on soveliaasti ja asianmukaisesti kutsunut transsubstantiaatioksi.

Luku 5. Tälle pyhälle sakramentille osoitettavasta kultista ja kunnioituksesta

Siksipä ei jää mitään sijaa epäilykselle sitä vastaan, että kaikkien Kristukseen uskovien tulee katolisessa kirkossa aina voimassa olleen tavan mukaisesti osoittaa tätä kaikkein pyhintä sakramenttia kohtaan sitä palvonnan kulttia, jota kuuluu osoittaa itse Jumalalle. Eikä tämä sakramentti ole vähemmän palvonnan arvoinen siitä syystä, että Herra Kristus asetti sen nauttimista varten.¹² Sillä me uskomme siinä olevan läsnä sen saman Jumalan, josta iankaikkinen Isä hänet maailmaan lähettäessään sanoo: *Ja palvokoot häntä kaikki Jumalan enkelit*¹³ ja jota tietäjät maahan lanteen palvoivat¹⁴ ja jota vihdoinkin Galileassa apostolit Raamatun mukaan palvoivat.¹⁵ Lisäksi pyhä synodi selittää, että Jumalan kirkkoon on kerrassaan hurskaasti ja jumalisesti tuotu se tapa, että vuosittain erityisen juhlapäivän muodossa vietetään ja juhlallisesti kunnioitetaan tätä ylevää ja kunnioitettavaa sakramenttia ja sitä kunnianosoituksin kulkueissa kuljetetaan teillä ja julkisilla

12 Vrt. Matt. 26:26s.

13 Hepr. 1:6, vrt. Ps. 97:7.

14 Ks. Matt. 2:11.

15 Ks. Matt. 28:17.

paikoilla. Onkin kohtuullista, että on määrätty joitakin pyhiä päiviä, jolloin kaikki kristityt erityisellä ja poikkeuksellisella tavalla osoittavat kiitollisuuttaan ja muistavat yhteisen Herransa ja Lunnastajansa niin sanomattoman suurta ja todella jumalallista lahjaa, jossa hänen kuolemansa voitto ja triumfi saavat ilmaisunsa. Ja siksi sopiikin voittoisan totuuden viettä riemuvoittoa valheista ja harhaopeista, niin että sen vastustajat nähdessään niin huikean loiston ja koko kirkon niin suuren riemun joko voipuneina tai murtuneina vaikenivat tai häveten ja hämmentyneinä muuttavat mielensä.

Luku 6. Pyhän Eukaristian sakramentin säilyttämisestä ja sairaille viemisestä.

Tapa säilyttää pyhää Eukaristiaa pyhäkössä on niin vanha, että se tunnettiin jo Nikean kirkolliskokouksen aikakaudella. Niinpä pyhän Eukaristian vieminen sairaille ja sen huolellinen säilyttäminen kirkoissa tätä käyttöä varten, sen lisäksi että se on mitä asiallisinta ja järkevintä, se on myös monien kirkolliskokousten käskemä ja katolisessa kirkossa eräänä kaikkein vanhimpana tapana noudatettu. Siksi tämä pyhä synodi säätää, että tämä kerassaan hyödyllinen ja välttämätön tapa on säilytettävä.

Luku 7. Valmistautumisesta pyhän Eukaristian arvolliseen vastaanottamiseen.

Jos yleensäkin ei ole soveliasta kenenkään käydä mihinkään pyhiin toimituksiin muutoin kuin pyhästi, niin mitä enemmän tämän taivaallisen sakramentin pyhyys ja jumalallisuus paljastuu kristitylle ihmiselle sitä huolellisemmin hänen on varottava, ettei hän ilman suurta kunnioitusta ja pyhyyttä käy sitä vastaanottamaan, varsinkin koska luumme nuo pelkoa täynnä olevat

Apostolin sanat: *joka syö ja juo kelvottomasti, hän syö ja juo tuomiokseen, koska hän syö ja juo erottamatta Herran ruumista.*¹⁶ Siksi sen, joka haluaa tulla kommuuniolle, on palautettava muistiinsa hänen käskynsä: *Koetelkoon siis ihminen itseänsä.*¹⁷ Kirkollinen tapa julistaa välttämättömäksi sellaisen itsensä tutkimisen, ettei kenenkään, jolla on omallatunnollaan kuolemansynti, olipa hän omasta mielestään katunut sitä miten paljon tahansa, pidä ilman edeltävää sakramentaalista synnintunnustusta osallistua pyhään Eukaristiaan. Tämä pyhä synodi määrää tämän pysyvästi kaikkien kristittyjen ja myös niiden pappien noudatettavaksi, joiden on viran puolesta toimitettava Eukaristiaa, paitsi milloin heille ei ole saatavilla rippi-isää. Jos siis kiireellisessä pakkotilanteessa pappi toimittaa Eukaristiaa ilman edeltävää rippiä, ripittäytykseen hän ensi tilassa.

Luku 8. Tämän ihailtavan sakramentin käytöstä.

Oikein ja viisaasti Isämme tämän pyhän sakramentin käytön kohdalla erottivat kolme eri sakramentin vastaanottamisen lajia. He opettivat ensinnäkin eräiden vastaanottavan sen synnintekijöinä ja siksi (vain) sakramentaalisesti. Toiset taas vastaanottavat sen hengellisesti, ne nimittäin, jotka halun ja aikomuksen kautta syövät tuota tarjottua taivaallista leipää elävällä uskolla, joka vaikuttaa rakkauden kautta¹⁸ ja kokevat itsessään sakramentin hedelmän ja hyödyn. Kolmannet nauttivat sen samanaikaisesti sakramentaalisesti ja hengellisesti. He ovat niitä, jotka sillä tavoin ensin tutkivat itsensä ja valmistautuvat, että he häävaatteeseen pukeutuneina astuvat tähän jumalalliseen pöytään.¹⁹ Sakramentaalisen nauttimisen kohdalla kirkossa on ollut tapana, että maal-

16 Vrt. 1. Kor. 11:27, 29.

17 1. Kor. 11:28.

18 Vrt. Gal. 5:6.

19 Ks. Matt. 22:11s.

likot vastaanottavat kommuunion papeilta, kun taas Eukaristiaa toimittavat papit antavat kommuunion itselleen. Tämä tapa on apostolisesta traditiosta periytyneenä laillisena ja ansiokkaana säilytettävä. Pyhä synodi isällisellä lämmöllä kehottaa, pyytää ja anoo *meidän Jumalamme sydämellisen laupeuden tähden*²⁰, että kaikki, jotka kantavat kristityn nimeä, tulisivat yhteen ja löytäisivät sovun tässä ykseyden merkissä, tässä rakkauden siteessä ja tässä sovun symbolissa, muistaen Herramme Jeesuksen Kristuksen niin suurta majesteettia ja niin ainutlaatuista rakkautta, hänen, joka antoi rakastettavan sielunsa meidän pelastuksemme hinnaksi ja lihansa meille syötäväksi.²¹ Kunnioittakoot he uskoen sellaisella uskon kestävyydellä ja lujudella, sellaisella sielun alttiudella sekä sellaisella hurskaudella ja palvonnalla tätä hänen ruumiinsa ja verensä pyhää salaisuutta, että he usein voisivat vastaanottaa tätä yliolennollista leipää²², ja että se heille olisi todellinen sielun elämä ja mielen pysyvä terveys, niin että he sen voiman vahvistamina voisivat tämän vaivalloisen vaelluksen matkalta päästä taivaalliseen isänmaahan ja saada siellä syödä ilman mitään verhoa sitä samaa *enkelten leipää*²³, jota he nyt syövät pyhiin muotoihin verhottuna.

Koska ei vielä riitä se, että totuus lausutaan, jollei samalla paljasteta ja kumota erehdyksiä, pyhä synodi on nähnyt hyväksi lisätä seuraavat kaanonit, jotta sen jälkeen kun katolinen oppi on saatettu tietoon, kaikki ymmärtäisivät, mitä harhaoppeja heidän tulee varoa ja välttää.

20 Luuk. 1:78.

21 Ks. Joh. 6:48-59.

22 Matt. 6:11 (Vulgata). *Yliolennollinen* on toinen mahdollinen käännös kreikankieliselle termille, joka tavallisesti käännetään ilmaisulla *jokapäiväinen*. (Kääntäjän huomautus.)

23 Ps. 78:25.

Pyhää Eukaristian sakramenttia koskevat kaanonit

1. Jos joku kieltäen sanoo, ettei pyhä Eukaristian sakramentti sisällä todesti, todellisesti ja substantiaalisesti Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumista ja verta yhdessä hänen sielunsa ja jumaluutensa kanssa ja siis koko Kristusta, vaan sanoo niiden olevan siinä ainoastaan samalla tavoin kuin jokin on merkissä tai hahmossa tai voimansa kautta: hän olkoon erotettu.

2. Jos joku sanoo, että pyhässä Eukaristiassa säilyy leivän ja viinin substanssi yhdessä Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumiin ja veren kanssa, ja kieltää sen ihmeellisen ja ainutlaatuisen muuttumisen, jossa leivän koko substanssi muuttuu ruumiiksi ja viinin koko substanssi vereksi, niin että jäljelle jäävät vain leivän ja viinin havaittavat ominaisuudet, ja jota muuttumista katolinen kirkko mitä soveliaimmin kutsuu transsubstantiaatioksi: hän olkoon erotettu.

3. Jos joku kieltää sen, että kunnioitettavan Eukaristian sakramentin kumpainenkin havaittava muoto ja kummankin muodon jokainen osa osiin jakamisen jälkeenkin sisältää koko Kristuksen: hän olkoon erotettu.

4. Jos joku sanoo, ettei ihmeellisessä Eukaristian sakramentissa konsekraation tapahduttua ole Herramme Jeesuksen Kristuksen ruumis ja veri, vaan ainoastaan käytettäessä eli kun se nautitaan, mutta ei sitä ennen eikä sen jälkeen ja ettei konsekroiduissa hostioissa eli ehtoollisleivän palasissa, jotka kommuunion jälkeen pannaan talteen tai jäävät jäljelle, säily Herramme todellinen ruumis: hän olkoon erotettu.

5. Jos joku sanoo, että pyhän Eukaristian sakramentin korkein hedelmä on syntien anteeksiantaminen tai ettei tästä sakramentista aiheudu muita vaikutuksia: hän olkoon erotettu.

6. Jos joku sanoo, ettei pyhässä Eukaristian sakramentissa pidä palvoa Kristusta Jumalan ainokaista Poikaa kultillisen ja myös ulkonaisen palvonnan muodossa eikä häntä tässä sakramentissa kunnioitettava viettämällä erityistä juhlaa, eikä hän-

tä kannettava pyhän kirkon kiitettävää ja kaikkialla esiintyvää riitusta ja tapaa noudattaen juhlallisesti kulkueissa, eikä häntä julkisesti tässä sakramentissa asetettava kansan eteen palvottavaksi, ja että ne, jotka häntä näin palvovat, ovat epäjumalanpalvelijoita: hän olkoon erotettu.

7. Jos joku sanoo, ettei pyhää Eukaristiaa ole lupa säilyttää tabernaakkelissa, vaan että se on konsekraation jälkeen välttämättä heti jaettava läsnäolijoille, tai ettei ole luvallista viedä sitä juhlallisesti sairaille: hän olkoon erotettu.

8. Jos joku sanoo, että Eukaristiassa läsnäolevaksi tullut Kristus nautitaan ainoastaan hengellisesti, mutta ei myöskin sakramentaalisesti ja todellisesti: hän olkoon erotettu.

9. Jos joku kieltää, että kaikki kumpaakin sukupuolta olevat järjelliseen ikään ehtineet kristityt ovat pyhän kirkkoäidin käskyn mukaisesti velvolliset vuosittain ainakin pääsiäisaikana käymään kommuuniolla: hän olkoon erotettu.

10. Jos joku sanoo, ettei Eukaristiaa toimittavan papin ole lupa antaa ehtoollista itselleen: hän olkoon erotettu.

11. Jos joku sanoo, että pelkkä usko riittää valmistautumiseksi pyhän Eukaristian nauttimiseen: hän olkoon erotettu. Ja jottei kukaan niin suurta sakramenttia nauttisi arvottomasti ja siksi myös kuolemukseen ja tuomiokseen, tämä pyhä synodi määrää ja säätää niille, joita tietoisuus kuolemansynnistä painaa, että heidän on myös silloin, kun he itse katsovat jo katuneensa, ja jos rippi-isiä on saatavissa, välttämättä ripittäydyttävä sakramentaalisesti ennen ehtoollista. Jos joku uskaltaa opettaa, saarnata tai itsepäisesti väittää päinvastaista tai julkisessa väittelyssä sellaista puolustaa, hän jo itse sen kautta on ehtoolliselta pois suljettu.

SAMASSA XIII:SSA (3.) ISTUNNOSSA (11.10.1551) JULKAISTU REFORMIDEKREETTI

(Johdanto. Piispojen kurinpitovelvollisuudesta alaisiinsa nähden)

Tämä sama Pyhässä Hengessä laillisesti koolle kutsuttu pyhä Trenton kirkolliskokous puheenjohtajinaan sama Apostolisen Istuimen legaat-ti ja samat nuntiukset haluaa antaa muutamia piispojen tuomioval-taa koskevia määräyksiä, jotta he aikaisemmassa istunnossa julkaistun dekreetin mukaisesti sitä mieluummin asuisivat heille uskotuissa hiip-pakunnissa, mitä helpommin ja sujuvammin he voivat hallita alaisiaan ja ohjata heitä pysymään kunniallisissa elämäntavoissa.

Ensimmäiseksi synodi muistuttaa piispoja itseään siitä, että he muis-taisivat olevansa paimenia eikä pieksäjiä¹ ja että heidän tulee sillä ta-voin olla alaistensa esimiehiä, etteivät he herroina heitä hallitse vaan ra-kastavat heitä kuin poikiaan ja veljiään ja näkevät vaivaa saadakseen heidät kehottaen ja nuhdellen pelästyneinä hylkäämään luvattomat te-konsa, jottei heitä rikoksiin langenneina jouduttaisi asianmukaisin ran-gaistuksin pakottamaan luopumaan niistä. Niiden kohdalla sen sijaan, jotka inhimillisestä heikkoudesta ovat johonkin syntiin langenneet, piis-pojen tulee noudattaa Apostolin antamaa käskyä nuhdella, kehottaa ja varottaa kaikella hyvyydellä ja pitkämielisyydellä², sillä usein hyvän tahdon osoitukset aikaansaavat nuhdeltavissa enemmän kuin ankaruus, kehoitus enemmän kuin uhkaukset, rakkaus enemmän kuin valta. Mutta jos rikkomuksen vakavuus vaatii kuritusta kovalla kädellä, silloin on lu-juuteen yhdistettävä sävyisyys, tuomioon laupeus ja ankaruuteen lem-peys, jotta ilman karkeitte otteita terveellinen ja välttämätön kuri säilyi-si kansassa, ja jotta rangaistuksen saaneet parantaisivat tapansa, tai jos eivät sitä halua tehdä, toiset nähdessään heidän rangaistuksessaan ter-veellisesti varoittavan esimerkin pelästyneinä luopuvat paheistaan. Sa-malla kertaa huolellisen ja hurskaan paimenen tehtävänä nimittäin on lääkittää lampaiden sairauksia aluksi lievittäväillä ja miedoilla lääkkeillä, mutta sitten, milloin sairauden vakavuus sitä vaatii, siirtyä katkeram-piin ja voimakkaampiin lääkkeisiin, ja jos nekään eivät auta, paimenen

1 Vrt. 1. Piet. 5:2s., 1. Tim. 3:3, Tit. 1:7.

2 Vrt. 2. Tim. 4:2.

tulee eristämällä sairaat ainakin pelastaa muut lampaat tartunnan vaaralta. Kun kuitenkin rikkomuksiin syylliset välttääkseen rangaistuksia ja päästäkseen pois piispan tuomiovallan alaisuudesta erittäin usein keksivät valitusten ja syytösten aiheita ja turvautumalla vetoamisiin estävät asian käsittelyn oikeudessa, synodi, jottei viattomuuden suojelemiseksi tarkoitettua keinoa väärinkäytettäisi pahuuden puolustamiseen ja jotta tällaiselle vilpillisyydelle ja mutkistelulle pantaisiin sulku, päättää ja säätää seuraavaa:

Ensimmäinen reformikaanon (*Alaisten valitusoikeudesta*)

Tarkastuskäyntiä ja oikaisua tai henkilöiden kykenevyyttä tai kykenemättömyyttä sekä rikoksia koskevissa asioissa ei piispaa tai hänen hengellisiä asioita varten asettamaansa yleisvikaaria vastaan voida vedota enempää välipäätöksestä kuin mistään muustakaan valituksen aiheesta ennen lopullisen päätöksen julistamista, eikä piispa tai hänen vikaa-rinsa ole velvoitettu viemään tällaista valitusta eteenpäin, vaan sitä on pidettävä kieroiluna, eikä tällainen tai mikään muukaan valitustuomarin asettama este, ei edes ikimuistoinenkaan vastakkainen oikeustapa voi estää oikeuskäsittelyn eteenpäin viemistä, paitsi milloin tällaista valituksen aihetta ei lopullisessa päätöksessä enää voida korjata tai lopullisesta päätöksestä ei enää ole mahdollista valittaa, missä tapauksissa pyhien ja vanhojen kaanonien määräykset pysyvät koskemattomina voimassa.

Toinen kaanon (*Kenelle valitus on osoitettava*)

Piispan tai hänen hengellisiä asioita varten asettamansa yleisvikaarin rikosasioissa antamasta tuomiosta tehty valitus (silloin kun tällainen valitus voidaan tehdä) on osoitettava metropoliitalle tai hänen hengellisiä asioita varten asettamalleen yleisvikaarille, jos Apostolinen auktoriteetti on hänelle nämä asiat ei-kristillisillä seuduilla (in partibus) hoidettaviksi uskonut. Mutta jos metropoliitta itse jostakin syystä on epäilyksen alainen tai jos etäisyys häneen on yli kaksi lain määrittelemää päivämatkaa tai jos hänestä itsestään on valitettu, silloin valituksen käsittely on uskottava jollekin lähempänä olevista piispoista tai heidän vikaareilleen, mutta ei sen sijaan alemmanasteisille tuomareille.

Kolmas kaanon (*Valitukseen liitettävistä asiakirjoista*)

Jos piispan tai hänen hengellisiä asioita varten asettamansa yleisvikaarin rikosasiassa syylliseksi tuomitsema henkilö valittaa johonkin tuomariin, tuomitun on ehdottomasti toimitettava tälle ensimmäisen oikeusasteen asiakirjat eikä tuomari, ellei hän ole niitä nähnyt, saa ryhtyä toimenpiteisiin tuomitun vapauttamiseksi. Hänen taasen, jonka tuomiosta on valitettu, on kolmenkymmenen päivän kuluessa annettava mainitut asiakirjat ilmaiseksi niitä pyytävälle, ja jos hän ei sitä tee, valitusasia käsitellään ilman mainittuja asiakirjoja ja päätös annetaan sen mukaan, mikä on oikeudenmukaista.

Usein kuitenkin kirkollisten henkilöiden tekemät rikokset ovat niin vakavia, että syyllisiltä tekojensa kauheuden takia on riistettävä heidän vihkiarvonsa ja heidät on jätettävä maallisen tuomioistuimen käsiin. Tällaista tapausta käsittelemään tarvitaan pyhien kaanonien mukaan aina tietty määrä piispoja. Koska vaikeudesta saada heidät kaikki koolle voi aiheutua tuomion täytäntöönpanon liiallista viivästyistä ja toisaalta piispojen kokoontuminen aiheuttaa heille poissaoloa omasta hiippakunnasta, synodi säättää ja määrää:

Neljäs kaanon (*Vihkiarvon poisottamisesta*)

Piispa henkilökohtaisesti tai hänen hengellisiä asioita varten asettamansa yleisvikaari voi ryhtyä toimenpiteisiin vihittyä ja jopa pappisvihkimyksen saanutta kleeuksen jäsentä kohtaan ja sekä tuomita että virallisesti erottaa hänet. Lisäksi piispa itse henkilökohtaisesti voi välittömästi ja juhlallisesti riistää häneltä vihkiarvot ja kirkolliset arvoasemat myös ilman kaanonien edellyttämää tietyn piispamäärän läsnäoloa. Tällöin on kuitenkin käsittelyyn saatava avustajiksi sama määrä apotteja, joilla apostolisen privilegion nojalla on oikeus paimensauvan ja mitran käyttöön, jos heitä on kaupungeissa ja hiippakunnassa ja he voivat vaikeuksitta olla läsnä. Jos näin ei ole, otettakoon toisia kirkollisia arvohenkilöitä, jotka kypsän ikänsä ja lain tuntemuksensa ansiosta ovat tähän tehtävään sopivia.

Ja koska välistä tapahtuu, että muutamat valheellisin perustein, jotka kuitenkin näyttävät uskottavilta, hankkivat armahduksia, joilla piis-

pojen heille asianmukaisella ankaruudella tuomitsemat rangaistukset joko annetaan anteeksi tai niitä pienennetään, ja koska ei pidä sallia, että Jumalan silmissä niin vastenmielinen valheellisuus³ ensinnäkin itse jää rankaisematta ja vielä valheellisesti hankkii anteeksiannon toisesta rikoksesta, niin siksi synodi säättää ja määrää seuraavaa:

Viides kaanon (*Rangaistusten anteeksiantamisesta*)

Hiippakunnassaan asuvalta piispalta hankitaan välistä huomaamatta ja yllättäen valheellisilla pyynnöillä joko anteeksianto jostakin julkisesta rikoksesta tai väärinkäytöksestä, jota piispa oli jo alkanut tutkia, tai sitten vapautus hänen rikolliselle langettamastaan tuomiosta. Piispa itse tällöin Apostolisen Istuimen valtuuttamana tutkikoon pääpiirteittäin asian, ja jos käy ilmi, että mainittu vapauttaminen on saatu väärää tietoa esittämällä tai totuutta salaamalla, hän peruuttakoon kyseisen vapauttamisen.

Usein piispan alaiset, vaikka heitä on oikaistu oikeudenmukaisesti, vihaavat häntä suuresti, ja ikäänkuin heille olisi tehty vääryyttä, syyttävät häntä olemattomista rikoksista ja kaikin tavoin pyrkivät tuottamaan hänelle hankaluuksia, jotta hän ikävyyksiä peläten vähemmän tarmokkaasti tutkisi ja rankaisisi heidän rikkomuksiaan. Jottei siis piispan olisi itsensä ja kirkkonsa suureksi vahingoksi pakko jättää hänelle uskottua laumaa ja koko piispanarvon häväistykseksi joutua harhailemaan ympäröivänsä, synodi säättää ja määrää:

Kuudes kaanon (*Piispojen syyttämisestä oikeudessa*)

Paitsi milloin kyseessä on tapaus, joka voi johtaa piispan erottamiseen viran hoidosta tai viraltapanoon, piispaa älköön haastettako tai veloitettako henkilökohtaisesti olemaan läsnä häntä vastaan nostetussa oikeusjutussa, olipa oikeusjuttu lain edellyttämä tai olipa kyseessä tutkinta, kantelu, syytös tai mikä muu aihe tahansa.

3 2. Moos. 23:1, 3. Moos. 19:11, Ps. 15:3 ja useat muut kohdat.

Seitsemäs kaanon (*Todistajien hyväksymisestä*)

Todistajiksi piispaa vastaan rikosjutussa tai muussa tärkeässä asiassa, olipa sitten kyseessä tutkiminen tai tuomitseminen, hyväksyttäköön vain keskenään yhtäpitävästi todistavia, elämältään nuhteettomia, arvossapidettyjä ja hyvämaineisia henkilöitä. Ja jos joidenkin todistukset perustuvat vihaan, olettamuksiin tai ahneuteen, heille on langetettava ankarat rangaistukset.

Kahdeksas kaanon (*Piispaa vastaan nostetun jutun jättämisestä paavin ratkaistavaksi*)

Oikeusjutut piispoja vastaan (milloin heitä syytetään sellaisista rikoksista, jotka edellyttävät heidän läsnäoloaan tuomioistuimen edessä) on jätettävä paavin edessä käsiteltäviksi ja hänen ratkaistavikseen.